

TENDINȚA BUSINESSULUI MIC ȘI MIJLOCIU DIN REPUBLICA MOLDOVA

*Angela DELIU, dr., conf. univ., USEM
Olga PRODAN, USEM
Iulita BÎRCĂ, cercet. șt. stagiar, IEFS
Frăsîneanu PANTELEMON, drd., UTM*

Recenzent: Valeriu DOGA, dr. hab., prof. univ., IEFS

În prezenta lucrare vom urmări tendința businessului mic și mijlociu din Republica Moldova. În acest sens, drept bază de comparație a fost luat businessul mic și mijlociu din statul european România.

***Cuvinte cheie:** businessului mic și mijlociu, întreprindere mică și mijlocie, activitate antreprenorială, eficacitate, creștere economică.*

„Micile afaceri reprezintă catalizatorul principal al creșterii economice”. P. Drucker

În prezent, în oricare stat, businessul mic și mijlociu reprezintă o importantă verigă a economiei naționale și, grație contribuției sale considerabile la crearea noilor locuri de muncă, stimularea concurenței, favorizarea inovațiilor și a tehnologiilor, stabilitatea socială, lărgirea oportunităților economice individuale, este considerat „coloana vertebrală a economiei”. Odată cu trecerea la economia de piață, și în Republica Moldova au început să se manifeste tendințe pozitive de dezvoltare a businessului mic și mijlociu, în special, prin desfășurarea activităților antreprenoriale.

Realitățile economice demonstrează că în țara noastră apariția întreprinderilor mici și mijlocii este vitală pentru revitalizarea economiei prin reducerea/eliminarea monopolismului, dezvoltarea liberei concurențe și, implicit, îmbunătățirea mediului de afaceri, crearea noilor locuri de muncă etc. Domeniul respectiv devine din ce în ce mai multiaspectual, iar ponderea lui ar trebui să fie în permanentă creștere.

Însă IMM se confruntă cu o serie de probleme, iar studierea aspectelor complexe ale acestora necesită în mod cert și o analiză profundă, care să scoată în evidență factorii ce împiedică impulsivitatea activității lor, precum și căutarea unor soluții adecvate pentru fiecare problemă în parte.

Pentru a observa mai clar tendințele businessului mic și mijlociu din Republica Moldova, vom efectua o analiză comparativă a dezvoltării domeniului respectiv cu România, stat-membru UE.

De remarcat faptul, că în domeniul respectiv în ambele țări (Republica Moldova și România) există similitudini și trăsături comune, în special ce țin de clasificarea IMM, asemănătoare fiind și unele probleme cu care se confruntă acest sector al economiei din aceste țări. Există, însă, și multe deosebiri, acestea ținând în special de valoarea indicatorilor despre activitatea antreprenorială.

Deci, prima caracteristică de bază comună ambelor state este clasificarea întreprinderilor după numărul mediu scriptic anual de salariați, în Republica Moldova și

TRENDS OF SMALL AND MEDIUM BUSINESSES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

*Angela DELIU, PhD, assoc. professor, USEM
Olga PRODAN, USEM
Iulita BÎRCĂ, scientific researcher intern, IEFS
Frăsîneanu PANTELEMON, PhD. Stud., UTM*

Reviewer: Valeriu DOGA, PhD, Professor, IEFS

In this paper, we will follow the trend of small and medium enterprises in the Republic of Moldova. In this sense, we took small and medium enterprises of a European state, i.e. Romania as a basis for comparison.

***Key words:** small and medium business, small and medium enterprise, entrepreneurial activity, effectiveness, economic efficiency.*

„Small businesses constitute key catalyses of economic growth”. P. Drucker

To date, small and medium business in every country represents the most important segment of national economy, and due to its considerable contribution to creation of new jobs, stimulation of competition, favoring of innovations and technologies, social stability, broadening of individual economic opportunities, it is considered as the „backbone of economy”. Positive trends in small and medium business development started manifesting in the Republic of Moldova as well, along with the transition to market economy, particularly through carrying out entrepreneurial activities.

Economic reality demonstrates that the emergence of small and medium enterprises in our country is vital for economy revitalization through reducing/eliminating monopoly, developing free competition, and implicitly improving the business environment, creating new jobs, etc. This area gradually covers multiple aspects, while its share should be permanently growing.

However, small and medium enterprises (SME) are facing a number of problems, while its complex aspects certainly require a thorough analysis which will reveal the factors impeding the boost-up of their activity, as well as help finding some adequate solutions for each separate problem.

To clearly observe the trends of small and medium business in the Republic of Moldova we will carry out a comparative analysis of how the latter develops in Romania, which is a European country.

There are many similarities and common characteristics between small and medium business in Moldova and Romania, particularly regarding SME classification. Some problems faced are also similar in this sector of economy in both countries; however there are many differences between them too, particularly in the value of indicators on entrepreneurial activity.

Thus, the first key common characteristic of both states is the enterprise classification by average annual cryptic

România utilizându-se următorul tip de clasificare:

- micro-întreprinderi: număr mediu scriptic anual de salariați de, cel mult, 9 persoane;
- întreprinderi mici: număr mediu scriptic anual de salariați de, cel mult, 49 de persoane;
- întreprinderi mijlocii: număr mediu scriptic anual de salariați de, cel mult, 249 de persoane [1; 2, p. 29].

Însă, businessul mic și mijlociu a acestor state diferă în funcție de suma anuală a veniturilor din vânzări și valoarea totală anuală de bilanț a activelor. Astfel, în Republica Moldova sunt definite ca întreprinderi mici și mijlocii, acele întreprinderi care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 50 milioane de lei și
- valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 50 milioane de lei [1].

În România, se consideră întreprinderi mici și mijlocii, acele întreprinderi care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- realizează o cifră de afaceri anuală echivalentă cu până la 8 milioane de euro sau
- au un rezultat anual al bilanțului contabil care nu depășește echivalentul în lei a 5 milioane euro [2, p. 29].

Deși în ultimul deceniu s-a înregistrat o dezvoltare importantă a micilor afaceri, în special, în statele din S-E Asiei, în Republica Moldova nu s-a atestat o dezvoltare esențială a acestui sector. Nici România, spre deosebire de multe țări din Europa, nu a înregistrat realizări esențiale în domeniul businessului mic.

Cauza principală rezidă în faptul confruntării cu unele probleme caracteristice pentru Republica Moldova, în special, fiscalitatea înaltă. De altfel, rata fiscalității totale în România este de 44,9 la sută [5, p.3], iar în Republica Moldova acest indicator se ridică la 30,9% [4, p. 3]. Am vrea să reamintim că rata totală a impozitelor reprezintă combinația dintre rata impozitului pe profit, contribuțiile sociale și alte taxe aferente forței de muncă, în special, impozitul pe profit și T.V.A., insuficiența fondurilor bănești proprii, a spațiilor și echipamentelor necesare, lipsa unor cunoștințe minime necesare pentru dezvoltarea unei afaceri, a suportului real pentru crearea și dezvoltarea Î.M.M. Alte probleme țin de dificultățile privind accesul la finanțare, insuficiența de spații, de utilaje și echipamente, precum și de lipsa de informare a întreprinderilor mici și mijlocii cu posibilitățile accesului la împrumuturile oferite de organisme și organizații financiar-bancare din afara țării.

De asemenea, un impact major care a influențat dezvoltarea macroeconomică în România, dar și în Republica Moldova, pentru activitatea întreprinderilor mici și mijlocii, în 2009 și pe parcursul anului 2010, l-a constituit în mod prioritar criza economică și financiară mondială.

Pe lângă schimbările în planul demografiei sectorului businessului mic și mijlociu, rezultatele economice înregistrate au fost afectate de spiritul antreprenorial, care s-a manifestat considerabil prin aversiunea față de asumarea riscurilor de către investitori.

Astfel, din această cauză, precum și pe motivul influenței unui complex de factori interni, economia

number of employees in the Republic of Moldova and Romania by using the following type of classification:

- micro-enterprises: average annual cryptic number of employees, maximum 9 persons;
- small enterprises: average annual cryptic number of employees, maximum 49 persons;
- medium enterprises: average annual cryptic number of employees, maximum 249 persons, [1; 2, p. 29].

However, small and medium business of these countries differs in annual revenues from sales and total annual balance sheet value of assets. Thus, small and medium enterprises include those enterprises the meet the following cumulative conditions:

- annual sales revenues of maximum 50 million, and
- total annual balance sheet value of assets not exceeding 50 million lei [1];

In Romania, however, small and medium enterprises include enterprises that meet the following cumulative conditions:

- annual turnover equal to maximum 8 million EUR
- annual balance sheet not exceeding the equivalent in lei of 5 million EUR [2, p. 29].

Although over the last decade small businesses have been recording significant development, particularly in Asian countries, this sector did not develop essentially in the Republic of Moldova due to some problems persisting for a long time and still faced by our economy. Neither did Romania succeed much in achieving essential results in developing small business compared to many countries in Europe, although it is now a European Union member state.

The main reason resides is some problems characteristic for the Republic of Moldova as well, particularly in high taxation. Thus, total taxation rate in Romania is 44.9% [5, p.3], while in the Republic of Moldova this indicator goes up to 30.9% [4, p. 3]. To remind, the total taxation rate represents a combination of income tax, contributions to the social fund and other taxes associated with labor, particularly of income tax and VAT, lack of funds, space and equipment required, absence of minimum knowledge, needed to develop a business, real support for the creation and development of Small and Medium enterprises. Other problems are related to difficulties in access to finance, lack of facilities, machinery and equipment and lack of information for small and medium enterprises about their potential access to loans from financial and banking institutions and organizations abroad.

Also, major impact that has influenced macroeconomic development in Romania and Moldova, for small and medium business in 2009 and during 2010, mostly was global financial and economic crisis.

In addition to changes in demographics of small and medium business sector, the economic results achieved have been affected by the entrepreneurial spirit that has been manifested by significant aversion to risk-taking by investors.

Thus, in this case, due to abovementioned reason, and also being influenced by a complexity of internal

românească a înregistrat pentru prima dată, după aproape 10 ani, o depresie – de la o valoare pozitivă de + 7,3%, în anul 2008, până la o valoare negativă de - 7,1%, la finele anului 2009. În 2010, grație exporturilor realizate, creșterea economică a atins cota de 0,8% [3, p. 11] (vezi Figura 1).

Republica Moldova, datorită integrării reduse în piețele financiare internaționale, precum și a politicilor promovate de Guvern, a avut o performanță destul de bună, în comparație cu România. Creșterea economică a acestora a încetinit – de la 6%, în 2008, până la 4,1%, în 2009, însă în 2010, s-a majorat, atingând valoarea de 8% [6, p. 3; 7, p. 6] (vezi Figura 1).

factors, the Romanian economy has recorded for the first time in almost 10 years a depression – from positive value + 7.3% in 2008 to negative value - 7.1% at the end of 2009, and in 2010, thanks to exports, economic growth rate reached 0.8% [3, p. 11] (see Figure 1).

Republic of Moldova, due to reduced integration in international financial markets and the policies pursued by the Government, had a fairly good performance in comparison with Romania, its growth has slowed - from 6% in 2008 to 4.1% in 2009 but in 2010, has increased, reaching 8% [6, p. 3, 7, p. 6] (see Figure 1).

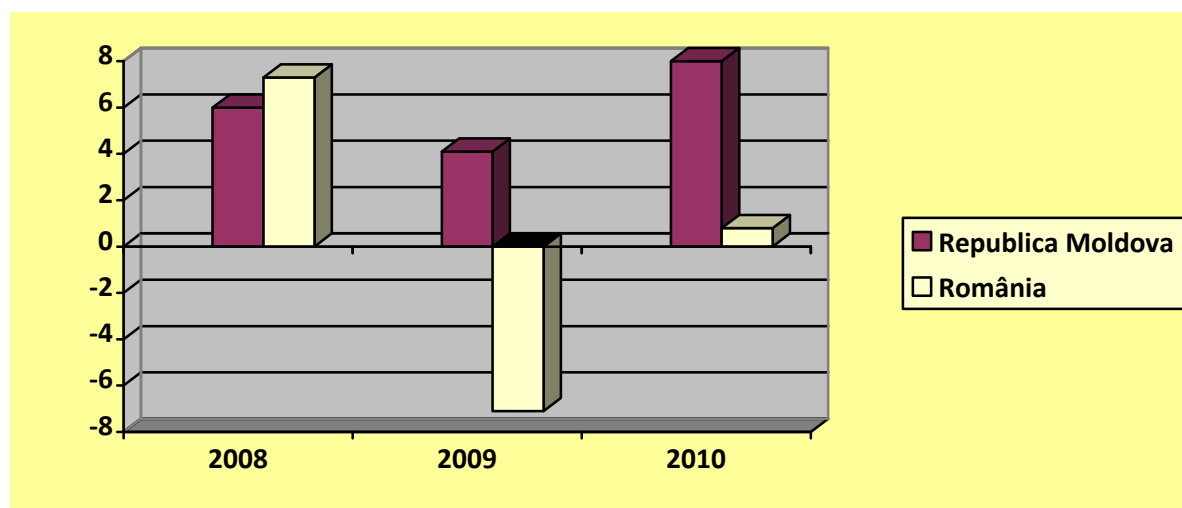

Fig. 1. Ritmul de sporire a PIB-ului Republicii Moldova și a României (%) /

Fig. 1. GDP growth rate of Republic of Moldova and Romania (%)

Sursa/Source: Raportul anual privind ÎMM din România, 2010, Ziarul „Economist” nr.199, 03.12.2008 și nr. 48 (299) 22.12.2010./ Annual Report on SMEs in Romania, 2010, “Economist” newspaper no. 199, 03/12/2008 and no. 48 (299) 22/12/2010.

Astfel, fiind influențate într-o măsură esențială de criza economică și financiară globală, întreprinderile au fost și sunt nevoite să acționeze în condiții determinate de aceasta, caracterizându-se prin reduceri sau discontinuități ale lichidităților disponibilizate anterior, de diminuarea numărului clienților și consumul redus pentru operatorii economici, atât din domeniul productiv, cât și al serviciilor. Unele întreprinderi, n-au putut face față noilor condiții, falimentând. Astfel,

- ♦ în anul 2008, în Republica Moldova sectorului businessului mic și mijlociu îi revenea o cotă de 97,6%,
- ♦ în 2009 numărul întreprinderilor respective s-a majorat până la 97,8% (43700 de întreprinderi), însă
- ♦ în 2010, cota acestui sector s-a micșorat până la 97%.

În continuare, în acest context, prezentăm pentru perioada 2008-2009 ponderea întreprinderilor Republicii Moldova, antrenate în businessul mic și mijlociu, în dependență de tipul de activitate (vezi Tabelul 1).

De menționat, că din punct de vedere economic, acest sector generează venituri în volum de 65 de miliarde de lei, ceea ce desemnează că 35 la sută din PIB este creat anume de ÎMM [9].

Thus, being strongly influenced by global economic and financial crisis, companies were and are forced to work under new conditions specified therein, that are characterized by reductions or discontinuities of previously available liquidity, diminishing the number of clients and reducing consumption for economic agents, both in the field of products and services. Some companies, being unable to cope with new conditions, have failed. Thus,

- ♦ in 2008 in Moldova for small and medium business sector accounted 97.6% of companies,
- ♦ in 2009 the share of respective companies increased to 97.8% (43,700 companies), but
- ♦ in 2010, share fell to 97%.

Further in this context and in order to track the activities of the Moldovan economy of developing this sector, we present for a two-year period 2008-2009 the share of Moldovan enterprises, involved in small business, depending on the type of activity (Table 1).

It should be noted that in terms of economy when contributing to GDP this sector generates revenues amounted to 65 billion lei, which means that 35 percent of GDP is created specifically by the SMEs [9].

Tabelul 1/Table 1

Ponderea întreprinderilor mici și mijlocii a Republicii Moldova după tipul de activitate pe perioada anilor 2008-2009/ Share of small and medium enterprises of Moldova depending on the type of activity during the years 2008-2009

Tipul de activitate/ Type of activity	Ponderea, %/ Share, %	
	Anii /Years	
	2008	2009
- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul/- Wholesale and retail trade	43,8	44,6
- Hoteluri și restaurante/- Hotels and restaurants	3	3,6
- Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderii/ - Real estate, renting and business activities	14,8	14,6
- Industria prelucrătoare/- Manufacturing	14,3	12,8
- Transport și comunicații/- Transport and communications	7,6	7,6
- Construcții/- Construction	6,5	6,3
- Agricultură, sivilă, pescuit/- Agriculture, forestry, fishing	5,9	5,5
- Alte activități/- Other	4,1	5
Total	100	100

Sursa /Source: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova./ National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova.

Luând în considerație aceste date, suntem de acord cu declarația făcută de Alexander Knuth, membrul German Economic Team Moldova, precum că „situația actuală a sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ÎMM) în Moldova este sub nivelul optim; impactul economic pozitiv este sub potențialul său. Majoritatea ÎMM-urilor în Republica Moldova se ocupă cu comerțul și servicii non-inovatoare. Iar concentrarea asupra ÎMM-urilor inovatoare și orientate spre creștere poate debloca potențialul sectorului pentru creșterea economică pozitivă” [8].

În România, în anul 2009, pe fundalul acțiunii crizei economice și financiare, s-a înregistrat pentru prima dată după 4 ani de creștere demografică continuă, o scădere în cifre absolute a numărului de ÎMM înregistrate. Astfel, în 2009, numărul de ÎMM înregistrate în Registrul Comerțului a ajuns la un total de 625458 de întreprinderi, față de 662024 existente la aceiași dată a anului 2008, dinamica demografică pe total ÎMM înregistrând o reducere cu 6,5%, în comparație cu anul anterior. Astfel, în 2009 s-a înregistrat o scădere drastică:

- ♦ 60% a numărului de ÎMM din domeniul serviciilor de intermediere imobiliară;

- ♦ 40% recul față de anul 2008 al numărului de firme de construcții. Deși au fost afectate de criza economică și au înregistrat un recul demografic, numărul firmelor din *Construcții* a fost de aproximativ 6 ori mai mare decât în anul 2000;

- ♦ 20% scădere a numărului de ÎMM din industria prelucrătoare, precum și a celor care furnizau servicii administrative și de sprijin;

- ♦ 10% scădere a numărului de ÎMM active din sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul, în anul 2009 față de 2008. Pe termen lung, se evidențiază pierderea continuă a ponderii specifice înregistrate de subsectorul *Comerț*, în raport cu începutul deceniului, cu toate acestea el menținându-se încă la cote ridicate în structura sectorului.

Dar, în același timp, există domenii în care conjunctura complicată a anului 2009 a adus și unele creșteri semnificative, de 4,2 ori, ale numărului de ÎMM active. Astfel, numărul de ÎMM din domeniul distribuției de apă,

Taking into consideration these data, we agree with the statement made by Alexander Knuth, member of German Economic Team Moldova, that „the current situation of the sector of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Moldova is sub-optimal, positive economic impact is below its potential. Most SMEs in Moldova deal with trade and non-innovative services. And focus on innovative SMEs and growth-oriented sector can unlock the potential for positive economic growth” [8].

In Romania, in 2009, on the edge of global economic and financial crisis, for the first time after four years of continued growth, a decrease was recorded in absolute number of registered SMEs. Thus, in 2009, the number of SMEs registered in the Register of Trade reached a total number of 625,458 enterprises, compared to existing 662,024 at the same time in 2008, the total dynamics of SMEs registered a 6.5% decrease compared to previous year. Thus, in 2009 there was a drastic decrease:

- ♦ 60% of the total number of SMEs that offer real estate brokerage services;

- ♦ 40% rebound comparing to 2008 of the number of construction companies. Although they have been affected by economic crisis and had a rebound, the number of construction firms was approximately six times higher than in 2000;

- ♦ 20% decrease in the number of SMEs in manufacturing, as well as those who provide administrative and support services;

- ♦ 10% decrease in the number of active SMEs in the wholesale and retail trade in 2009 compared to 2008. In the long run, it highlights the continued loss of specific weight registered at Commerce sub-sector, comparing to the beginning of the decade, however it still maintains the high retain sector's structure.

But at the same time there are areas where the complicated situation of 2009 has brought some significant increases in the number of active SMEs, ie 4.2 times. The number of SMEs in the field of water

salubritate, gestionarea deșeurilor și activității de remediere și, parțial, din sfera activității profesionale, științifice și tehnice a crescut în 2009 cu aproximativ 50% în raport cu cel de la sfârșitul lui 2008. De asemenea, o creștere de 12,6% s-a înregistrat și în sectorul transporturi și depozitări [3, p. 29].

Cu toate aspectele de dinamică negativă înregistrate în anul 2009 în raport cu 2008, situația nu se deteriorează față de anul 2007. Acest aspect esențial impune adoptarea și implementarea unor politici economice adecvate, orientate la sprijinirea dezvoltării sectorului businessului mic și mijlociu, poate contribui la întoarcerea situației demografice pe un trend de redresare pozitivă.

Urmărind analiza efectuată anterior, am constatat că există puține puncte comune între businessul mic și mijlociu din Republica Moldova și cel din România. Chiar în pofida unor reculuri înregistrate în cadrul sectoarelor de activitate economică din România, acestea într-un răstimp de circa 3 ani își va recăpăta poziția anterioară și, posibil, chiar o va îmbunătăți. Dar care este situația din Republica Moldova? Când se va redresa situația economică în domeniul businessului mic și mijlociu? Cât e de ușor să faci afaceri în Republica Moldova? Cât e de ușor să faci afaceri în România? Care țară e mai atractivă din punct de vedere al inițierii unei afaceri?

Potrivit raportului *Doing Business 2011*, realizat de Banca Mondială, Republica Moldova a coborât în acest an trei poziții, până pe locul 90, într-un top de 183 de țări privind condițiile de afaceri [4, p. 4-70].

1. *Cel mai mare regres, cu 16 poziții, până pe locul 94, Republica Moldova l-a înregistrat la capitolul inițierea afacerilor, ca urmare a creșterii costurilor până la 10,9% din venitul de cap de locuitor, față de 7,0% atestat anterior. Numărul de proceduri necesare pentru înregistrarea afacerii a rămas același – de 8, la fel ca și timpul necesar antreprenorilor pentru a perfecta toate formalitățile – 10 zile;*

2. *Republica Moldova ocupă locul 18 în lume după ușurința de a înregistra proprietatea, un proces ce durează 5 zile și costă 0,9 % din valoarea proprietății evaluate și este pe poziția a 20-ea după ușurința cu care afacerile reușesc să impună condiții contractuale;*

3. *La capitolul obținerea autorizațiilor de construcție, Republica Moldova este pe locul 159;*

4. *Moldova se află pe locul 89 după ușurința cu care firmele obțin credite;*

5. *Mediul de afaceri moldovenesc este pe locul 109 în lume la protecția investitorilor;*

6. *Moldova se plasează pe locul 106 după ușurința cu care firma poate achita obligațiile fiscale. Un antreprenor de la noi pierde în total 228 de ore pe an pentru a plăti toate taxele, chiar dacă rata totală de impozitare este joasă – de respectiv 30,9%;*

7. *Republica Moldova ocupă locul 141 din lume după ușurința realizării comerțului exterior, cu șase documente pentru export, un proces ce durează 32 de zile, un cost de 1 765 USD per container și, respectiv, șapte documente necesare pentru efectuarea importurilor – un proces ce durează 35 de zile și „costă” 1 960 USD per container;*

8. *Moldova ocupă locul 92 din lume privind închiderea unei afaceri. Firmele locale au nevoie de doi ani și opt luni și*

distribution, sanitation, waste management and remediation activities and partly from the area of professional, scientific technical work in 2009 increased by approximately 50% compared to the end of 2008. Also, an increase of 12.6% was registered in the transport and storage [3, p. 29].

But, with all the negative dynamics recorded in 2009 compared with 2008, the situation is not deteriorating compared to 2007 – key issue that leads to the conclusion that the adoption and implementation of appropriate economic policies aimed to support development of small and medium business sector can contribute to the return of positive recovery trend.

Following the above analysis, we found that there is little common ground between small business in Moldova and Romania, and even despite some kickback recorded in the sectors of economic activity of Romania, the latter in period of about 3 years will regain its previous position and possibly even would improve it. But what is the situation in Moldova? When the economic situation will recover in small and medium business? How easy it is to do business in Moldova? How easy it is to do business in Romania? Which country is more attractive in terms of initiating a business?

According to *Doing Business 2011* report, conducted by the World Bank, Moldova has fallen in three positions this year, down to the 90th, in a top of 183 countries on business conditions [4, p. 4-70].

1. *The biggest regress, with 16 positions, down to 94th, the Republic of Moldova suffered in the “starting new businesses” area, as a result of cost increases up to 10.9% of income per capita, up from 7.0% previously registered. Number of procedures required for business registration has remained the same - 8, as entrepreneurs and the time needed to perfect all the formalities – 10 days;*

2. *Republic of Moldova is ranked 18 in the world in ease of registering property, a process that takes five days and costs 0.9% of property value is assessed and ranked 20th by the ease with which businesses succeeds to impose contractual conditions;*

3. *In the area of obtaining building permits, the Republic of Moldova is ranked 159;*

4. *Moldova is ranked 89 by the ease with which firms obtain loans;*

5. *Moldovan business environment is ranked 109 in the world of the investors protection level;*

6. *Moldova is ranked 106 by the ease with which the company may pay tax liabilities. An entrepreneur from us is losing a total of 228 hours per year to pay all taxes, even if the total tax rate is low – 30.9%, respectively;*

7. *Republic of Moldova is ranked 141 in the world for ease of achieving external trade, six documents for export, a process that lasts 32 days, a cost of 1 765 USD per container, respectively, seven documents necessary for imports – a process that takes 35 days and “costs” 1 960 USD per container;*

8. *Moldova is ranked 92 in the world on closing a business. Local companies need two years and eight*

de 9 % din valoarea activelor pentru a-și închide afacerea, iar rata totală de recuperare pentru investitori este de doar 28,2%.

Cât privește România, potrivit aceluiași raport *Doing Business 2011* [5, p. 4-70], în această țară se înregistrează următoarele momente caracteristice și, pentru a fi mai vizibilă comparația efectuată, conform raportului menționat, propunem o prezentare ilustrativă grafică în figura 2:

1. România se plasează pe locul 44 în lume privind deschiderea unei afaceri, depășind Republica Moldova cu 50 de locuri;

2. Locul 92 ocupă România la capitolul înregistrarea proprietății, Moldova depășind țara vecină cu tocmai 74 de locuri;

3. Locul 84 revine României la acordarea de autorizațiilor/premiselor de construcție, ea depășind Republica Moldova cu tocmai 75 de locuri;

4. Locul 15 ocupă România la capitolul obținerea de credite, depășind Moldova cu 74 de locuri;

5. Locul 44 revine României în ceea ce privește protecția investitorilor, depășind Moldova cu 65 locuri;

6. România ocupă locul 151 la plata taxelor. În acest caz, Moldova, cu locul 106, o depășește cu 45 poziții, numărul anual de plăți fiind de 48, dar care necesită 228 ore, rata totală a taxării fiind mai mică decât în România: 30.9 % din profit;

7. Locul 47 ocupă România la capitolul comerțul exterior, depășind Moldova cu 94 de locuri;

8. România deține locul 102 la închiderea unei afaceri în România. În acest caz, Moldova ocupă locul 92, depășind România cu 10 poziții, rata de recuperare fiind de 28,2 cenți americani, procedurile durează 2,8 ani, iar costul este de 9% din valoarea bunului.

months and 9% of assets to close the deal, and the total recovery rate for investors is only 28.2%.

As for Romania, according to the same *Doing Business 2011* report [5, p. 4-70], in this country following characteristic are registered and, for the comparison made more visible, according to abovementioned report, we suggest an illustrative presentation graphics in Figure 2:

1. Romania ranks 44 in the world for opening a business, surpassing the Republic of Moldova with 50 ranks;

2. Romania takes rank 92 in the area of Registering Property, Moldova is beyond neighboring country with 74 ranks;

3. Romania has the 84th place in granting construction permits / certificates, it exceeded the Republic of Moldova with 75 ranks;

4. Romania takes place 15 in obtaining a loans, exceeding Moldova with 74 ranks;

5. Romania is 44th in terms of investor protection, exceeding Moldova with 65 ranks;

6. Romania is ranked 151 in fees. In this case, Moldova, with rank 106, is 45 positions below, with the number of annual payments being 48, but requiring 228 hours, total taxation rate being lower than in Romania: 30.9% of income;

7. Romania takes place 47 in the area of external trade, exceeding Moldova with 94 ranks;

8. Romania has rank 102 in the area of closing a business in Romania. In this case, Moldova ranks 92, surpassing Romania with 10 positions, the recovery rate was 28.2 U.S. cents, the procedures take 2.8 years and the cost is 9% of the property.

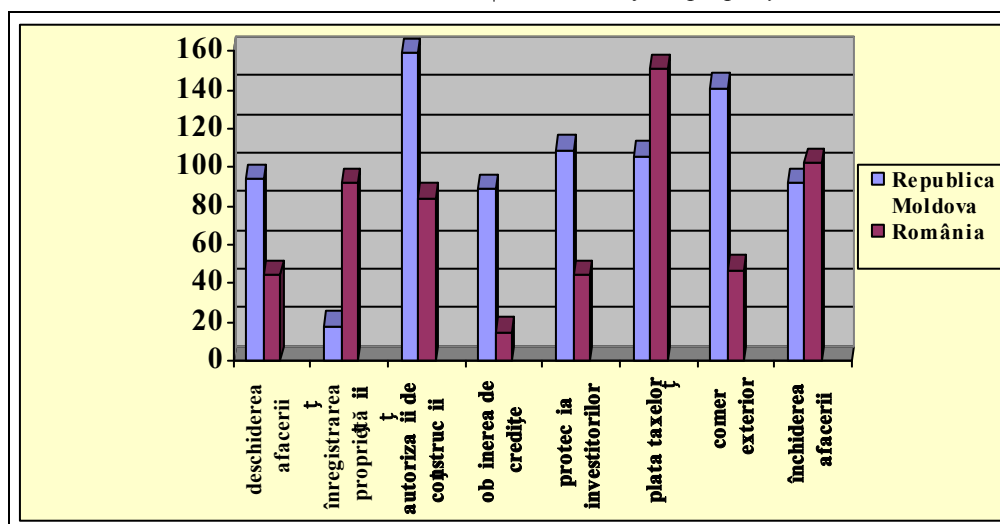

Fig. 2. Poziția Republicii Moldova și a României în plasamentul global stabilit în raportul *Doing Business 2011* /

Fig. 2. Position of the Republic of Moldova and Romania in global placement of *Doing Business 2011* report
Sursa/Source: *Raportul Doing Business 2011, România./Doing Business Report 2011, Romania.*

Urmărind aceste poziții privind businessul mic și mijlociu în Republica Moldova și România, putem admite că afacerile din țara vecină impulsionează dezvoltarea businessului mic și mijlociu din țara noastră, dar trebuie de avut în vedere și condițiile istorice specifice ale Moldovei.

În pofida acestui fapt, plasările urmărite în Republica Moldova ne demonstrează că dezvoltarea businessului mic și

Following this assessment of the small business in Moldova and Romania, we can admit that the affairs of neighboring country boost small and medium business development in our country, but it should be taken into account the specific historical conditions of Moldova.

Nevertheless, placements of the Republic of Moldova shows that small and medium business development is

mijlociu se află în creștere. Ceea ce demonstrează elocvent că antreprenorii depășesc problemele cu care se confruntă, iar faptul că activitatea antreprenorială nu se situează pe ultimul loc în acest plasament global, este deja un moment benefic pentru dezvoltarea continuă a activității antreprenoriale și spiritului de antreprenor – acel spirit inovator, antibirocratic, care își găsește ieșire în lumea modernă.

În concluzie, putem constata că, deși businessul mic și mijlociu din Republica Moldova nu înregistrează rezultate atât de favorabile pentru dezvoltarea armonioasă a acestui sector, și, respectiv, pentru dezvoltarea economică a statului, totuși acesta rămâne a fi elementul de bază, ce contribuie în mod esențial la prosperarea statului. Astfel, rezultatele negative înregistrate vizează rata înaltă a fiscalității, în special, impozitul pe profit și TVA, imperfecțiunea cadrului legal și normativ de reglementare a businessului mic și mijlociu din Moldova, de modul de impozitare a acestui sector.

Considerăm că o cale adecvată de soluționare a acestor probleme ar putea fi înfăptuirea reformelor necesare la capitolul reducerea taxelor și impozitelor, precum susținerea diferitor activități prin oferirea de subvenții sau altor ajutoare financiare și materiale din partea statului.

De asemenea, pe lângă susținerea oferită de către stat, în privința încurajării businessului mic și mijlociu, atragerea investițiilor în acest domeniu, mai este necesar să fie redus și costul creditelor, o transparență mai mare în ceea ce privește informarea IMM despre posibilitatea accesului la împrumuturile pe care le pot obține de la organisme și organizații financiar-bancare, precum și crearea unor condiții prielnice pentru IMM în ceea ce privește obținerea de surse financiare externe necesare asigurării continuității activităților întreprinse. Și, în funcție de aceasta, se vor reduce costurile de producție, care, implicit, vor contribui la sporirea efectului și eficienței economice, a motivației de exercitare a activității antreprenoriale și, în așa fel, se va contribui la creșterea PIB-ului, pe seama creșterii volumului de activitate, a volumului producției fabricate, respectiv, în funcție de cerere.

Considerăm că, acceptându-se aceste sugestii, situația creată în businessul mic și mijlociu ar putea fi redresată și revitalizată, mai cu seamă că reducerea taxelor și impozitelor, diminuarea costului producției și oferirea mai multor posibilități de finanțare externă în condiții avantajoase, precum și o susținere mai ponderată din partea statului, businessul mic și mijlociu va progresa și va contribui la creștere esențială a PIB-ului, la creșterea economică și competitivitatea Republicii Moldova.

growing, which shows that businesses overcome problems encountered and the fact that entrepreneurship is not ranked last in the global investment is already a beneficial moment for the further development of entrepreneurship and entrepreneurial spirit – the innovative, anti-bureaucratic spirit that finds its way to the modern world.

In conclusion, we want to acknowledge that from the analysis of this area we can conclude that although small business in Moldova do not register favorable results for the harmonious development of the sector, and respectively, for the state's economic development, however it remains the core element that contributes substantially to the prosperity of our state. Thus, the negative results recorded concern the high rate of taxation, particularly income tax and VAT, the imperfection of the legal and regulatory framework governing small business in Moldova, the method of taxation for the sector, absence of support for this sector.

We believe that an appropriate way to address these problems could be achieving with the required reforms in the field of reducing taxes, and offering various support activities by providing grants or other financial and material aid from the state.

In addition to support offered by the state to encourage small and medium business, attracting investment in this area, the highest need is to reduce cost of credit, increase transparency regarding informing SMEs about the possibility of access the loans they can get from the financial and banking institutions and organizations, as well as creating favorable conditions for SMEs in obtaining external financial resources necessary to ensure continuity of activities. And, depending on this, production costs will be reduced, which, by default, will help to increase the effect and economic efficiency, motivation to engage in business and so will contribute to GDP growth, rise in workload, number of products manufactured.

We believe that accepting these suggestions the situation in small business could be improved and revitalized, especially by reducing taxes, production costs and providing more opportunities of external financing on favorable terms, and with greater state support small business will progress and will contribute to GDP growth essential to economic growth and competitiveness of the Republic of Moldova.

Bibliografie/Bibliography

1. Legea Nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii din România. Monitorul oficial Nr. 681 din 29 iulie 2004. http://www.cniimmr.ro/legislativ/legi/1_346_2004.htm (citat 10.04.11).
2. Legea Nr. 206 - XVI din 07.07.2006 privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova. Monitorul oficial Nr.126 -130/605 din 11.08.2006.
3. Raport anual privind sectorul IMM din România, 2010. <http://www.esimplu.ro/component/jdownloads/viewcategory/222> (citat 12.04.11).
4. Raport „Doing Business 2011”, Moldova. <http://www.doingbusiness.org/~media/fpdkm/doing%20business/.../mda.Pdf> (citat 15.04.2011).
5. Raport „Doing Business 2011”, România. <http://www.doingbusiness.org/~media/fpdkm/doing%20business/.../rom.pdf> (citat 20.04.2011).
6. Ziarul „Economist”, nr.199, 03.12.2008.
7. Ziarul „Economist”, nr.48 (299), 22.12.2010.
8. www.eco.md. http://www.eco.md/index.php?option=com_content&view=article&id=592:sectorul-imm-in-moldova (citat 25.04.2011).
9. www.statistica.md. <http://www.statistica.md/newsview.php> (citat 03.05.2011).